

Hukuk Bülteni

Sermaye Piyasaları | Eylül 2024

KRİPTO VARLIK SEKTÖRÜNE YÖNELİK YENİ DÜZENLEMELER

7518 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ("**Kanun**"), 2 Temmuz 2024 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmişti. Kanun'da kripto varlıklar, kripto varlık alım satım platformları, kripto varlık saklama hizmeti ve kripto varlık hizmet sağlayıcıları gibi kavramlar tanımlanarak kripto varlık sektöründeki kuruluşlara ve bu kuruluşların sağladığı hizmetlere uygulanacak usul ve esaslar belirlenmektedir. Bu doğrultuda, Kanun'un getirdiği yeni düzenlemeler ile birlikte Kanun'un yürürlüğe girmesini takiben Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından yayımlanan ilke ve esaslar aşağıda özetlenmektedir.

1. Kripto Varlık Sektörüne Özgü Tanımlar

Kanun, kripto varlık ekosistemine özgü temel kavramlara ilişkin tanımlara açıklık getirmesi ile ön plana çıkmaktadır. Bu doğrultuda, "kripto varlık" dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak elektronik olarak oluşturulup saklanabilen, dijital ağlar üzerinden dağıtım yapılan, değer veya hak ifade edebilen gayri maddi varlıklar olarak tanımlanmaktadır. Kanun çerçevesinde kripto varlıklar "gayri maddi varlık" olarak tanımlanmış ise de Kanun, kripto varlıklarla yapılan her türlü işleme ilişkin Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerini saklı tutmuştur.

Ek olarak, kripto varlık alım satım, ilk satış ya da dağıtım, takas, transfer, bunların gerektirdiği saklama ve belirlenebilecek diğer işlemlerin bir veya daha fazlasının gerçekleştirildiği kuruluşlar "platform" olarak tanımlanmakta olup alım satım platformları, platformlar, kripto varlık saklama hizmeti sağlayan kuruluşlar ve kripto varlıklarla ilgili olarak hizmet sağlamak üzere belirlenmiş diğer kuruluşlar "kripto varlık hizmet sağlayıcı" olarak nitelendirilmiştir.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

2. Düzenleme ve Denetleme Yetkisine Sahip Otorite

Kanun, SPK sermaye piyasası araçlarına özgü haklar sağlayan kripto varlıklara ilişkin düzenleyici işlemler tesis etmek, özel ve genel nitelikte kararlar almak ve yaptırım uygulamak konusunda yetkilendirmiştir. Bununla birlikte, hakkında halihazırda düzenleme yapılmayan birçok konu için SPK'ya uygulamaya yön verecek ikincil düzenlemeler yapma yetkisi sağlanmıştır. Diğer kurum ve kuruluşların (ilgili Bakanlıklar, MASAK vb.) ise kripto varlıklara yönelik işlemler için uygulama alanı bulabilecek diğer mevzuat hükümlerinden kaynaklanan görev ve yetkileri saklı tutulmuştur. Ek olarak, SPK'nın belirleyeceği ilke ve esaslar çerçevesinde, TÜBİTAK'ın ya da gerekli görülen diğer kurum ve kuruluşların görüşü alınarak kripto varlıkların teknolojik özelliklerine ilişkin teknik ölçütler getirilebilecektir.

3. Faaliyet İzni ve Diğer Esaslar

Kripto varlık hizmet sağlayıcıların kurulmaları ve faaliyete başlayabilmeleri için SPK tarafından verilecek faaliyet iznini temin etmeleri gerekmektedir. Platformların yürüteceği faaliyetler, sermaye yeterlilikleri, bilgi sistemleri ve teknolojik altyapıları, yapabilecekleri faaliyetler, faaliyetlerinin geçici veya sürekli olarak durdurulmasına ilişkin esaslar ise yine SPK tarafından belirlenecektir. Kanun içerisinde bu esaslara ilişkin detaylı düzenlemelere yer verilmemiş olmakla birlikte, söz konusu uygulama esaslarının SPK tarafından çıkarılacak ikincil düzenlemeler ile belirlenmesi beklenmektedir.

Kanun ile düzenlenen uygulama esasları içerisinde önem arz eden hususlardan biri, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının ortaklarının taşınması gereken şartlardır. Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının ortaklarının müflis olmaması, konkordato ilan etmiş olmaması ya da hakkında iflasın ertelenmesi kararı verilmiş olmaması şartlarının yanı sıra ilgili kanunlarda sayılan suçlardan kesinleşmiş mahkumiyetinin bulunmaması gerekmektedir. İlaveten, hizmet sağlayıcıların, yönetim kurulu üyelerinin ve yönetim kurulu üyesi olmaksızın temsile yetkili kişilerin de bu şartlardan bazılarını taşınması zorunluluğu getirilmiştir.

Kural olarak müşterilere ait kripto varlıklar, müşterilerin kendi cüzdanlarında bulundurulacaktır. Müşterilerin kendi cüzdanlarında bulundurmaya tercih etmedikleri kripto varlıklar ise hem SPK tarafından yetkili kılınan hem de Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından uygun görülen bankalar veya SPK tarafından yetkili kılınan diğer kurumlar aracılığıyla saklanacaktır. Saklama hükümlerinin getirilmiş olması hem bireysel hem de kurumsal yatırımlar açısından önem taşımaktadır.

Kanun'un özünde müşteriyi korumayı amaçlayan kapsamlı bir sorumluluk rejimi benimsediği görülmektedir. Platformlar, piyasa bozucu nitelikte eylem ve işlemlere ilişkin olarak gereken tespitleri yapmak, bunları SPK'ya bildirmek ve bu nitelikteki eylem ve işlemleri gerçekleştiren hesapların kısıtlanması, durdurulması ve kapatılması dâhil olmak üzere gerekli tedbirleri almakla yükümlü kılınmıştır. Ayrıca kripto varlık transferi işlemlerinde SPK ve Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı düzenlemelerine uyulması gerekmektedir. Kripto varlık hizmet sağlayıcılarının mali

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

denetimi ve bilgi sistemleri bağımsız denetimi, SPK tarafından ilan edilen listede yer alan bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılacaktır. SPK tarafından gerekli görülen hallerde TÜBİTAK'ın da denetim faaliyetine katılması gündeme gelecektir.

Öte yandan, kripto varlık hizmet sağlayıcıları, hukuka aykırı faaliyetleri ile nakit ödeme veya kripto varlık teslim yükümlülüklerini yerine getirememelerinden kaynaklanan zararlardan sorumlu kılınmıştır. İlaveten, hizmet sağlayıcılar bilişim sistemlerinin işletilmesi, her türlü siber saldırı, bilgi güvenliği ihlalleri gibi fiillerden veya personelin her türlü davranışından kaynaklanan kripto varlık kayıplarından da sorumlu tutulmuştur. Ancak, zararın kripto varlık hizmet sağlayıcılarından tazmin edilememesi veya edilemeyeceğinin açıkça belli olması hâlinde; kripto varlık hizmet sağlayıcı mensupları kusurlarına ve durumun gereklerine göre zararlar kendilerine yükletilebildiği ölçüde sorumlu olabilecektir.

4. Yaptırımlar

İzin almaksızın kripto varlık hizmet sağlayıcısı olarak faaliyet yürüttüğü tespit edilen gerçek kişiler ve tüzel kişilerin yetkilileri hakkında üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ve 5.000 günden 10.000 güne kadar adli para cezası öngörülmüştür. Bununla birlikte, kripto varlık hizmet sağlayıcı görevi nedeniyle kendisine tevdi edilmiş olan veya koruma, saklama ve gözetimiyle yükümlü olduğu para veya para yerine geçen evrak veya senetleri, diğer malları veya kripto varlıkları kendisinin ya da başkasının zimmetine geçiren kripto varlık hizmet sağlayıcı yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensupları, sekiz yıldan 14 yıla kadar hapis ve 5.000 güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacakları gibi kripto varlık hizmet sağlayıcısının zararını tazmine de mahkûm edilecektir.

5. Yürürlük/Geçiş Hükümleri

Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte kripto varlık hizmet sağlayıcılığı faaliyeti yürütenlerin, yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde SPK tarafından belirlenecek belgelerle ve çıkarılacak ikincil düzenlemelere ilişkin şartları sağlayarak faaliyet izni almak üzere SPK'ya başvuruda bulunması gerekmektedir. Faaliyetlerine devam etmeyecek kripto varlık hizmet sağlayıcıları ise müşteri hak ve menfaatlerini zarara uğratmadan en geç 2 Ekim 2024 tarihine kadar tasfiye kararı alacağına ve tasfiye sürecinde yeni müşteri kabul etmeyeceğine dair SPK'ya beyanda bulunmak mecburiyetindedir. Kanun'un yürürlük tarihinden sonra faaliyete yeni başlamak isteyenler ise faaliyetlerine başlamadan önce ikincil düzenlemelerde öngörülecek şartları sağlayarak SPK'ya başvuruda bulunmalıdır. Bununla birlikte, yurt dışında yerleşik platformların, Türkiye'de yerleşik kişilere yönelik faaliyetlerini en geç 2 Ekim 2024 tarihine kadar zorunlu olarak sonlandırması gerekmektedir.

6. SPK İlke Kararları

SPK, Kanun'un yürürlüğe girmesini takiben 8 Ağustos 2024 tarihli ve 2024/38 sayılı bülteninde yayımladığı ilke kararı ile platformların kuruluş işlemleri, ortak, yönetici ve sermayelerine ilişkin şartları belirleyen ilk düzenlemeyi yapmıştır ("**İlke Kararı**"). Platformların SPK'dan kuruluş izni

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

alabilmeleri için (i) anonim ortaklık şeklinde kurulmaları, (ii) paylarının tamamının nama yazılı olması, (iii) paylarının nakit karşılığı çıkarılması, (iv) asgari 50.000.000 TL sermayesinin tamamının nakden ödenmiş olması ve özsermayesinin bu tutardan az olmaması, (v) esas sözleşmelerinin kanun ve ilgili düzenlemelerdeki hükümlere uygun olması, (vi) esas sözleşmesinde işletme konusunun münhasıran kripto varlık alım satım, ilk satış ya da dağıtım, takas, transfer ve bunların gerektirdiği saklama işlemlerinin bir veya daha fazlasının gerçekleştirilmesi olarak belirlenmiş olması, (vii) ticaret unvanlarında sunulan hizmetleri yansıtabilecek şekilde "kripto varlık alım satım platformu" ibaresine yer vermeleri, (viii) yönetim kurulunun en az üç üyeden oluşması ve (ix) şeffaf ve açık bir ortaklık yapısına sahip olmaları gerekmektedir.

SPK'ya başvuru sırasında kuruluş şartlarına uygun esas sözleşme ve kurucu, ortak ve yöneticilere ilişkin şartların karşılandığını gösteren belgelere ek olarak, İlke Kararı'nın ekinde yer alan kuruluş başvuru formu, yetkili organ kararı ve şirketin saklama altyapısı, bilgi sistemleri ve risk yönetim süreçlerine ilişkin belgeler de ibraz edilmelidir. Yapılan başvuru yalnızca platformun kuruluşuna ilişkin olup faaliyet izni almak için SPK'ya ayrıca başvuru yapılması gerekmektedir.

İlke Kararı'nda yer alan geçiş ve uyum hükümleri kapsamında, kripto varlık hizmet sağlayıcılığı faaliyeti yürüten platformların, "SPK'ya başvuru tarihi itibarıyla müşterileri ve/veya müşterilere ait saklama bakiyeleri mevcut olan şirketler" olarak tanımlandığı; faaliyette bulunduğunu beyan etmiş ancak başvuru tarihinden itibaren herhangi bir müşterisi ve/veya müşterilere ait saklama bakiyesi olmayan şirketlerin başvurularının, Kanun'da öngörülen şartları sağlamaması sebebiyle işleme alınmadığı belirtilmiştir. Ancak 2 Temmuz 2024 tarihli SPK duyurusunda belirtilen bazı belge ve formlar haricindeki eksikliklerin daha sonra giderilebilecek olup eksik belge ve bilgilerin talep tarihinden itibaren en geç 15 iş günü içinde SPK'ya iletilmesi halinde, şirketler "Faaliyette Bulunanlar Listesi"ne eklenebilecektir. "Faaliyette Bulunanlar Listesi"nde yer alan veya alacak şirketlerin, İlke Kararı'nda öngörülen şartları karşılayarak 8 Kasım 2024 mesai bitimine kadar SPK'ya başvuru yapmaları gerekmektedir.

Ek olarak, SPK 19 Eylül 2024 tarihli ve 2024/48 sayılı bülteninde yayımladığı ilke kararı ile sektörde yaşanma ihtimali olan uygulamaya yönelik çeşitli sorunların önüne geçmek üzere birtakım düzenlemeler getirmiştir. Bu doğrultuda, alım satım platformları tarafından müşterilerin nakitlerinin alınması ve saklanması, müşteri emirlerinin verildiği yöntemler ve platformların reklam, ilan ve duyurularına ilişkin olarak sektörde var olan uygulamaları yönlendirmek adına çeşitli ilke ve esaslar belirlemiştir. Söz konusu ilke kararı ile belirlenen önemli hususlardan biri, dijital varlıkların temsilini ve sahipliğini kaydetmek için kullanılan, misli olmayan ve benzersiz nitelikteki kripto varlıklar (Nitelikli Fikri Tapu-NFT) ile sadece sanal oyunlarda çeşitli unsurlar oluşturmak ya da temin etmek amacıyla kullanılan kripto varlıkların alım-satım, ilk satış ya da dağıtım, takas, transfer ve saklama işlemlerini gerçekleştirenler hakkında Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı yönündeki düzenlemedir.

Sonuç olarak SPK'nın yayımladığı ilke kararlarının kripto varlıklara ilişkin uygulamaların işleyişindeki sorunları büyük ölçüde ortadan kaldırması ve sektörün işleyişine daha fazla netlik kazandırması

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

beklenmektedir. Kripto varlık faaliyetlerine ilişkin detayların, Kanun'un yürürlüğe girmesinden itibaren altı ay içinde çıkarılacak ikincil düzenlemelerle belirlenmesi öngörölmüş olmasına rağmen, uygulamada bazı boşluklar bulunmakta ve bu durum mevcut yasal çerçevede bazı konuların tam olarak çözüme kavuşturulamadığını göstermektedir. Bununla birlikte, bu gelişmeler Türkiye'deki kripto varlık piyasasının gelişmesini, hukuki güvenlik ve istikrarın korunmasını sağlayacak önemli bir adım niteliğindedir.

İLETİŐİM

Av. İrem Cansu DemircioĐlu
icdemircioĐlu@kolcuoğlu.av.tr

Stj. Av. YaĐmur GündoĐdu
ygundogdu@kolcuoğlu.av.tr